ŚLĄSKI WOJEWÓDZKI KONSERWATOR ZABYTKÓW
Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków w Katowicach
Delegatura w Częstochowie
42-202 Częstochowa, ul. Mirowska 8
tel. (34) 365 16 38; e-mail: delegaturaczwa@katowice.wkz.gov.pl
https://www.bip.katowice.wkz.gov.pl/; e-Doręczenia: AE:PL-95717-25448-TRSDI-22

Częstochowa, dnia 25.08.2026 r.

C-NR.5140.3.2026.AG
e-Doręczenia

ZAWIADOMIENIE
o zamiarze włączenia karty ewidencyjnej zabytku do wojewódzkiej ewidencji zabytków

Działając na podstawie art. 22 ust. 2 ustawy z dnia 23 lipca 2003 roku o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (tekst jedn. Dz. U. z 2024 r., poz. 1292 ze zm.) oraz § 15 ust. 1, 3, 4 Rozporządzenia Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 26 maja 2011 roku w sprawie prowadzenia rejestru zabytków, krajowej, wojewódzkiej i gminnej ewidencji zabytków oraz krajowego wykazu zabytków skradzionych lub wywiezionych za granicę niezgodnie z prawem (Dz. U. z 2021 r., poz. 56)

Śląski Wojewódzki Konserwator Zabytków
zawiadamia
o zamiarze włączenia do wojewódzkiej ewidencji zabytków poniższej karty ewidencyjnej:

Lp	Miejscowość	Adres	Obiekt	Data wykonania	Autor karty
1	Lusławice	dz. ewid. nr 178, 179, 181/1, część działki 181/4 obr. Lusławice	Centrum wsi – Układ drogowo-placowy (fragment)	24.08.2026	Aleksandra Gajda

Zgodnie z § 15 ust. 4 Rozporządzenia Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 26 maja 2011 roku w sprawie prowadzenia rejestru zabytków, krajowej, wojewódzkiej i gminnej ewidencji zabytków oraz krajowego wykazu zabytków skradzionych lub wywiezionych za granicę niezgodnie z prawem (Dz. U. z 2021 r., poz. 56) **włączenie w/w karty ewidencyjnej do wojewódzkiej ewidencji zabytków nastąpi po 14 dniach od odebrania niniejszego zawiadomienia**. Po upływie wskazanego terminu właściciel lub posiadacz zostanie zawiadomiony o włączeniu karty do wojewódzkiej ewidencji zabytków.
Niniejsze zawiadomienie publikuje się w BIP Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków w Katowicach.

Wieś Lusławice (dawniej Ludsławice) po raz pierwszy była wzmiankowana w 1388 roku. Od połowy XVIII wieku stanowiła własność klasztoru Kartuzów w Gidlach. Po kasacie klasztoru Lusławice stały się własnością prywatną. W 1789 roku wieś Lusławice miała 25 domów (w tym dwór, browar i młyn) i liczyła 142 mieszkańców. W 1915 roku Lusławice stały się własnością Karola Raczyńskiego. Od 1952 roku do 1975 roku Lusławice należały do gminy Żuraw, od 1975 roku do gminy Janów.

Układ ruralistyczny wsi obejmuje dwie strefy zabudowy po obu stronach drogi wewnętrznej zakończonej placem wiejskim (dawne „nawsie" z zachowanym współcześnie zbiornikiem wodnym). Obecnie istniejący zbiornik wodny znajduje się na działce nr ewid. 178. We wschodniej części placu, w ciągu obecnej drogi powiatowej, znajduje się miejsce po rozebranej kaplicy zlokalizowanej na działce nr ewid. 179.

Kaplica w Lusławicach jest wymieniona w § 24 obowiązującego miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Janów (Uchwała nr 217/XXXVI/2005 Rady Gminy Janów z dnia 2 sierpnia 2005 r.) jako obiekt zabytkowy pozostający w ewidencji zabytków. Pismem tut. urzędu z dn. 27.10.2011 r. wojewódzki konserwator zabytków przekazał do Gminy Janów wykaz zabytków

nieruchomych proponowanych do włączenia do tworzonej gminnej ewidencji zabytków zgodnie z art. 22 ust. 5 pkt 3) ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, a w tym obejmujący obiekt omawianej kaplicy: Lusławice – kaplica, mur., 1823 r. Tut. urząd posiada dokumentację omawianej kaplicy w postaci ewidencji kartkowej (tzw. fiszki). Pismem z dnia 13.03.2025 r. zn. C-NR.5181.19.2024.AG wojewódzki konserwator zabytków wypowiedział się negatywnie w sprawie możliwości likwidacji przydrożnej kapliczki zlokalizowanej w centrum miejscowości Lusławice. W dniu 21.08.2026 r. w czasie lustracji terenowej ustalono, że obiekt nie istnieje, a teren w miejscu kaplicy został wyrównany i ubity.

Murowana kaplica w Lusławicach pochodząca z XIX wieku, odnawiana zapewne w latach 20-tych XX wieku (na elewacji była umieszczona data 1929), posiadała prostą bryłę charakterystyczną dla kapliczek domkowych, była wybudowana z kamienia wapiennego stanowiącego lokalny budulec w regionie jurajskim, i otynkowana. Powstanie kapliczki można wiązać z prawdopodobnym miejscem chowania zmarłych w czasie epidemii cholery tj. w miejscu, gdzie dziś znajduje się staw blisko głównego placu (nazywany „stawem choleryków"). Wtedy też obok tego miejsca mogła być postawiona kapliczka – podobne upamiętnienia związane z cmentarzami cholerycznymi występują również w innych miejscowościach gminy Janów (Janowie, Zagórzu, Piasku, Bystrzanowicach).

Lokalizacja kaplicy w centralnym miejscu wsi Lusławice była charakterystycznym elementem zachowanego układu drogowo-placowego, który obecnie stanowi skrzyżowanie drogi powiatowej (prowadzącej z Żurawia w kierunku Czepurki i Piasku) z drogą kategorii gminnej (w kierunku Okrąglika). Zgodnie z dokumentacją zgromadzoną w tut. urzędzie budynkowi kaplicy towarzyszyły pierwotnie zadrzewienia (kasztanowiec biały), usunięte przed 2010 rokiem. W piśmie zn. SOZ-WS-4165/1149/43/03 zalecano odnowienie zieleni poprzez nasadzenie 2-3 szt. drzew gatunków rodzimych w otoczeniu kaplicy. Obecnie zachowanym elementem identyfikacji dawnego układu jest biegnąca przez wieś droga (dz. nr ewid. 181/4) ujmująca istniejący staw z placem zakończonym w ciągu drogi powiatowej (dz. nr ewid. 181/1).

Cały układ ruralistyczny wsi (obejmujący także zabudowę po północnej i południowej stronie drogi i placu) zgodnie z obowiązującym miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego gminy Janów (Uchwała nr 217/XXXVI/2005 Rady Gminy Janów z dnia 2 sierpnia 2005 r.) znajduje się w obszarze strefy ochrony konserwatorskiej „KOW" – historycznego siedliska wsi. Historycznie ukształtowany sposób zagospodarowania układu ruralistycznego wsi Lusławice został również uwzględniony do objęcia ochroną w „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Janów" (Uchwała Nr 505/LXXXIX/23 Rady Gminy Janów z dnia 12 grudnia 2023 r.), poprzez ustalenie strefy ochrony konserwatorskiej historycznych elementów zagospodarowania przestrzennego układu ruralistycznego „Lusławice" (układ ruralistyczny wsi drogowo-placowej).

Dokument ten wskazuje na zachowanie elementu zagospodarowania przestrzennego identyfikującego układ ruralistyczny – placu wiejskiego ze zbiornikiem wodnym (zakaz realizacji inwestycji kubaturowych, dopuszczenie elementów małej architektury jako wyposażenia przestrzeni o funkcjach społecznych) oraz zachowanie elementu charakterystycznego – kapliczki uznanej za zabytek zlokalizowanej w ciągu drogi powiatowej nr 1093S. W zapisach Studium uwzględniono jednak „*dopuszczenie zmiany lokalizacji obiektu ze względu na bezpieczeństwo ruchu drogowego, przy braku innych możliwości technicznych, dopuszcza się zmianę lokalizacji obiektu wyłącznie w granicach strefy ochrony konserwatorskiej"*.

Należy zwrócić uwagę, że po północnej stronie placu, w obrębie istniejącej zabudowy mieszkalnej, wybudowano współcześnie nową kaplicę, która przejęła funkcje religijne istniejącej. Powstanie nowej kaplicy nie ma wpływu na zachowanie części układu, dla której została sporządzona przedmiotowa karta.

Zgodnie z art. 3 pkt 12 ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, historyczny układ urbanistyczny lub ruralistyczny to przestrzenne założenie miejskie lub wiejskie, zawierające zespoły budowlane, pojedyncze budynki i formy zaprojektowanej zieleni, rozmieszczone w układzie historycznych podziałów własnościowych i funkcjonalnych, w tym ulic lub sieci dróg. Historyczny układ urbanistyczny lub ruralistyczny, jak również pozostałe układy przestrzenne definiowane indywidualnie, jak każdy zabytek nieruchomy muszą charakteryzować się autentycznością i integralnością.

W ocenie tut. urzędu, fragment układu ruralistycznego stanowiący centrum wsi Lusławice – jest integralny pod względem kompozycji przestrzennej (układ drogowo-placowy). Granice tego obszaru obejmują teren o jednolitej strukturze – fragment drogi powiatowej i gminnej, plac wiejski ze zbiornikiem wodnym oraz miejscem po kaplicy we wschodniej części. Doskonale czytelny jest dawny układ dróg i placu wiejskiego, czytelny jest także kształt zbiornika wodnego, a łącznie przekłada się to na bardzo dużą czytelność kompozycji całości omawianego układu przestrzennego. Mimo dokonanej rozbiórki kaplicy zlokalizowanej na działce nr ewid. 179, usunięcia zieleni towarzyszącej tej kaplicy i budowy nowej kaplicy po północnej stronie placu (poza obszarem wyznaczonym do ujęcia w wojewódzkiej ewidencji zabytków), w ocenie tut. organu zachował się do naszych czasów integralny układ przestrzenny.

Fragment układu ruralistycznego – obejmujący centrum wsi, a w tym układ dróg i placu wiejskiego (dawne „nawsie" z zachowanym współcześnie zbiornikiem wodnym), zlokalizowany na działkach ewid. nr 178, 179, 181/1, części działki 181/4 obr. Lusławice, dla którego wykonano kartę ewidencyjną w swoim kształcie trwale wpisał się w krajobraz gminy Janów. Układ drogowo-placowy jest czytelny na mapach archiwalnych – West. Osteuropa 1:25 000 - Niemieckie mapy zaboru rosyjskiego, I WŚ /1914 - 1919/; Mapa Szczegółowa Polski 1:25 000 /1929 - 1939/ (źródło: http://igrek.amzp.pl/).

Należy wyjaśnić, że zgodnie z art. 21 ustawy z 23 lipca 2003 roku o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (tekst jedn. Dz. U. z 2024 roku, poz. 1292 ze zm.) ewidencja zabytków jest podstawą do sporządzania programów opieki nad zabytkami przez województwa, powiaty i gminy. Jednym z rodzajów ewidencji zabytków jest wojewódzka ewidencja zabytków, którą prowadzi wojewódzki konserwator zabytków w formie kart ewidencyjnych zabytków znajdujących się na terenie województwa (art. 22 ust. 2 ustawy). Sposób prowadzenia wojewódzkich ewidencji zabytków określa rozporządzenie Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 26 maja 2011 roku w sprawie prowadzenia rejestru zabytków, krajowej, wojewódzkiej i gminnej ewidencji zabytków oraz krajowego wykazu zabytków skradzionych lub wywiezionych za granicę niezgodnie z prawem (tekst jedn. Dz. U. z 2021 r., poz. 56). Zgodnie z § 14 ust. 1 wojewódzki konserwator zabytków włącza kartę ewidencyjną zabytku do wojewódzkiej ewidencji zabytków po sprawdzeniu, czy dane zawarte w karcie ewidencyjnej zabytku są wyczerpujące i zgodne ze stanem faktycznym, a także czy dokumentacja fotograficzna zabytku umożliwia jego identyfikację. **W ocenie Śląskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Katowicach karta ewidencyjna omawianego obszaru – centrum wsi – Układ drogowo-placowy (fragment), wykonana w dn. 24.08.2026 r., posiada dane wyczerpujące i zgodne ze stanem faktycznym, a dokumentacja fotograficzna zabytku umożliwia jego identyfikację.**

Ponadto włączenie karty ewidencyjnej zabytku do wojewódzkiej ewidencji zabytków jest czynnością materialno-techniczną, która nie jest objęta postępowaniem administracyjnym w rozumieniu ustawy z dnia 14 czerwca 1960 roku – Kodeks postępowania administracyjnego (tekst jedn. Dz.U. z 2025 r. poz. 1691), ani nie jest decyzją wydawaną w toku postępowania administracyjnego. Czynność włączenia karty obiektu do wojewódzkiej ewidencji zabytków, w odróżnieniu od wpisania zabytku do rejestru zabytków, nie ma jurysdykcyjnego charakteru. Organ nie prowadzi w tej sprawie żadnego postępowania, w którym właściciel lub posiadacz zabytku mógłby przedstawiać przeciwne twierdzenia (wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z dn. 29 listopada 2018 r., sygn. II OSK 2225/18). Opracowanie dla obiektu zabytkowego karty ewidencyjnej i dołączenie jej do prowadzonego zbioru, czyli włączenie do wojewódzkiej ewidencji zabytków, ma charakter czynności materialno-technicznej, a nie jest aktem administracyjnym przybierającym postać decyzji, postanowienia bądź zarządzenia. W wyroku z dnia 26 października 2016 r., sygn. akt II OSK 96/15, Naczelny Sąd Administracyjny potwierdził prezentowane w orzecznictwie sądów administracyjnych stanowisko, że organ prowadzący ewidencję zabytków nie jest zobowiązany do przeprowadzenia jurysdykcyjnego postępowania administracyjnego w przedmiocie włączenia karty danego obiektu do ewidencji i w związku z tym nie wydaje żadnej decyzji administracyjnej. Działanie organu stanowi czynność (o charakterze materialno-technicznym) z zakresu administracji publicznej dotyczącą uprawnień lub obowiązków wynikających z przepisów prawa.

W ocenie Śląskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Katowicach ze sporządzonej dla omawianego zabytku karty ewidencyjnej (karta wyszczególniona w tabeli powyżej, wykonana w dn. 24.08.2026 r.) oraz z treści niniejszego zawiadomienia dostatecznie

wynika, z jakich powodów merytorycznych właściwy organ tj. Śląski Wojewódzki Konserwator Zabytków w Katowicach obejmuje układ wsi (fragment) kartą, jako zabytek spełniający wymogi ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami.

Jednocześnie wskazać należy, że wojewódzki konserwator zabytków, jako wyspecjalizowany w zakresie ochrony zabytków i opiece nad nimi organ, dysponujący odpowiednią kadrą urzędniczą, jest ustawowo uprawniony w ramach własnego urzędu do dokonania oceny wartości zabytkowego obiektu. Wojewódzki konserwator zabytków jest organem kompetentnym do oceny zabytkowego charakteru obiektu. W rozumieniu obowiązującej ustawy z dnia 23 lipca 2003 roku o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (tekst jedn. Dz. U. z 2024 roku, poz. 1292 ze zm.) zabytkiem jest nieruchomość lub rzecz ruchoma będąca dziełem człowieka i stanowiąca świadectwo minionej epoki lub zdarzenia, której zachowanie leży w interesie społecznym. Zgodnie z art. 3 pkt 12) w/w ustawy historyczny układ urbanistyczny lub ruralistyczny to przestrzenne założenie miejskie lub wiejskie, zawierające zespoły budowlane, pojedyncze budynki i formy zaprojektowanej zieleni, rozmieszczone w układzie historycznych podziałów własnościowych i funkcjonalnych, w tym ulic lub sieci dróg.

Zabytki powinny posiadać wartość historyczną, artystyczną lub naukową. **Stwierdzenie, czy obiekt stanowi świadectwo minionej epoki lub zdarzenia, oraz czy jej zachowanie leży w interesie społecznym, a także czy posiada wartość historyczną, artystyczną lub naukową, przysługuje z mocy ustawy wojewódzkiemu konserwatorowi zabytków.**

Podsumowując powyższe, Śląski Wojewódzki Konserwator Zabytków w Katowicach informuje, że w jego ocenie przedmiotowy fragment układu ruralistycznego obejmujący centrum wsi Lusławice posiada wartość historyczną, artystyczną i naukową oraz stanowi świadectwo minionej epoki, a więc spełnia definicję zabytku. Tym samym Śląski Wojewódzki Konserwator Zabytków w Katowicach informuje o zamiarze włączenia do wojewódzkiej ewidencji zabytków nieruchomych województwa śląskiego karty ewidencyjnej wykonanej 24.08.2026 r.

Pouczenie:

Jeżeli obiekt nie figuruje w gminnej ewidencji zabytków, konieczne jest założenie karty adresowej i włączenie go do tej ewidencji przez właściwego miejscowo wójta/burmistrza/prezydenta miasta, zgodnie z art. 22 ust. 5 pkt. 2 ustawy z dnia 23 lipca 2003 roku o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (tekst jedn. Dz. U. z 2024 roku, poz. 1292 z późn. zm.) oraz § 18 ust. 1 Rozporządzenia Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 26 maja 2011 roku w sprawie prowadzenia rejestru zabytków, krajowej, wojewódzkiej i gminnej ewidencji zabytków oraz krajowego wykazu zabytków skradzionych lub wywiezionych za granicę niezgodnie z prawem (Dz. U. z 2021 r., poz. 56). **Włączenie do gminnej ewidencji zabytków obiektów figurujących w wojewódzkiej ewidencji zabytków jest obligatoryjne.**

Aleksandra Gajda
/podpis elektroniczny/

Otrzymują:

1. Gmina Janów
   Urząd Miasta i Gminy Janów, ul. Częstochowska 1, 42-253 Janów
2. Powiat Częstochowski, ul. Jana III Sobieskiego 9, 42-217 Częstochowa

Do wiadomości:

1. BIP – WUOZ w Katowicach
2. a/a AG

Osoba prowadząca sprawę: st. insp. Aleksandra Gajda
tel. 34 365-16-38 w. 19
AG, dn. 25.08.2026 r.